

NOVĂCEANUL

Publicație lunară independentă

ORAȘUL NOVACI ❖ Anul IX, Numărul 98 ❖ Joi, 26 August 2021 ❖ ISSN 2392 - 6961

Pe 24 august 2021 s-au împlinit 103 ANI DE LA ULTIMUL ZBOR AL CELUI MAI BUN PILOT DE VÂNĂTOARE AL AVIAȚIEI ROMÂNE DIN PRIMUL RĂZBOI MONDIAL

Pe 24 august a.c. s-au împlinit 103 ani de la moartea celui mai bun pilot de vânătoare al aviației române din Primul Război Mondial – Căpitanul Aviator VASILE CRAIU.

Publicația „Novăceanul”, consecventă crezului că nu trebuie să treacă pe lângă noi evenimente deosebite care au legătură cu Novaciul, consideră că este o datorie de onoare de a face cunoscut novăcenilor oameni și fapte din trecutul acestei localități.

Cum zilele acestea s-au împlinit 103 ani de la moartea Căpitanului Aviator Vasile Craiu, doresc să readuc în actualitate memoria celui care și-a jertfit viața pentru țară, cu doar câteva luni înainte de împlinirea mărețului vis al românilor din 1 Decembrie 1918, înfăptuirea Marii Uniri, țel pentru care a căzut la datorie și Vasile Craiu, la doar 24 de ani.

Deși am scris de mai multe ori în „Novăceanul”, sunt încă novăceni care nu știu cine a fost Căpitanul Aviator Vasile Craiu.

Vasile Craiu s-a născut la Novaci, la 31 decembrie 1894. Fiind născut în ultima zi a anului 1894, din Actul de naștere nr.1 din 1 ianuarie 1895, întocmit de primarul Dumitru Gh. Comănescu, aflăm că „s-a născut ieri în casa părinților săi din această comună Novaci; tatăl, Vasile Craiu în etate de 43 de ani, de profesiune funcționar și Maria, de profesiune menajeră, în etate de 27 de ani, ambii domiciliați în comuna Novaci”.

Tatăl său, bănățean, originar din comuna Șiria, județul Arad, a urmat cursurile liceului la Blaj, apoi Facultatea de Drept la Budapesta. După absolvirea facultății se înapoiază la Blaj unde funcționează ca jurist. Tot aici se înscrie în Asociația Culturală „ASTRA” înființată de intelectualitatea românească din Transilvania, Marele Principat al Transilvaniei fiind anexat în anul 1867 de către Ungaria, în urma dualismului austro-ungar (1867-1918). În semn de protest, avocatul Vasile Craiu, împreună cu alți tineri, membri „ASTRA”, au arborat drapelul românesc tricolor pe clădirea primăriei. Ca urmare a represiviunilor vremii, a fost nevoit să urmeze drumul multor români transilvăneni și să se refugieze în Țara Românească. Așa a ajuns Vasile Craiu, tatăl, la Novaci, forțat în anul 1873 să părăsească Ardealul din cauza activității sale revoluționare.

Vasile Craiu a fost căsătorit cu Maria Tămpanariu, născută în 1887 la Săliște, Sibiu. Familia Craiu a avut patru copii: Maria, Tatiana, Vasile și Ion. Cel de-al treilea copil, Vasile, a văzut lumina zilei la Novaci. Tot aici și-a petrecut copilăria și a urmat cursurile școlii primare din localitate.

La 14 martie 1910, tatăl său, judecătorul Vasile Craiu se stinge din viață în urma unui accident vascular cerebral. Rămasă fără sprijin material, mama, împreună cu cei patru copii se mută, cu ajutorul rudelor la București.

În capitală, copilul Vasile, rămas orfan de tată la vârsta de 15 ani, a urmat cursurile Liceului „Cantemir Vodă”. Visul său era să zboare, dar neavând posibilități financiare să se înscrie la aviație, a urmat cursurile Școlii Pregătitoare de Ofițeri de infanterie.

Constantin DĂRVĂREANU

Pag. 2

ABSOLVENȚII LICEULUI TEORETIC NOVACI, STUDENȚI LA UNIVERSITĂȚI DE PRESTIGIU DIN ȚARĂ

Liceul Teoretic Novaci a fost, este și cu siguranță și în viitor se va regăsi pe lista instituțiilor de învățământ de prestigiu din județul Gorj.

Domeniul educațional este prioritar pentru orașul nostru de munte, dovadă că ne dorim ca elevii să studieze în cele mai bune condiții. Astfel, la Liceul Teoretic Novaci începutul noului an școlar ne va găsi în clădiri renovate și modernizate. Sperăm ca eforturile noastre în ceea ce privește asigurarea condițiilor optime de învățare să se regăsească mai târziu în rezultatele elevilor. De altfel, foarte mulți elevi care au absolvit vara aceasta cursurile Liceului Teoretic Novaci au fost admiși la unele dintre cele mai bune universități din România.

Absolvenții clasei de matematică – informatică, așa cum era de așteptat, s-au îndreptat în mare parte spre facultățile de profil, după cum urmează: Chelu Cătălin, la Electronică și Telecomunicații, Politehnica Timișoara; Drăgan Mihaela, Facultatea de Automatică, Calculatoare și Electronică la Craiova, secția Automatică și Informatică aplicată, Ghețoiu Laurențiu, la Universitatea București, Facultatea de Matematică și Informatică, secția Informatică; Golu Denisa, Electronică și Telecomunicații, Politehnica Timișoara; Halînga Eduard, Economie generală și comunicare economică, UVT; Ianculescu Alexandra, Facultatea de Economie și Administrare a Afacerilor, specializarea Informatică economică; Lăcătușu Elena, Politehnica Timișoara, Automatică și Calculatoare, Ingineria Sistemelor; Miheșescu Horațiu, Politehnica Timișoara, Electronică și Telecomunicații; Olivier Loredana, Politehnica Timișoara, Automatică și Calculatoare, Ingineria Sistemelor; Picu Narcisa, Facultatea de Economie și Administrare a Afacerilor, specializarea informatică economică; Stăncescu Eduard, Politehnica Timișoara, Automatică și Calculatoare, Ingineria Sistemelor; Roșu Dragoș, Politehnica Timișoara, Electronica și Telecomunicații; Șandru Dragoș, Politehnica Timișoara, Facultatea de construcții.

Absolvenții specializării științe ale naturii de la Liceul Teoretic Novaci, cu rezultate foarte bune la examenul de bacalaureat, s-au îndreptat spre facultăți de medicină și nu numai: Popescu Ana, Facultatea de Medicină TM, București; Crețu Sânziana, Universitatea de

Medicină și Farmacie Carol Davila, București; Crețu David, Universitatea de Medicină și Farmacie Carol Davila, București; Gabriela Sanda, Facultatea de Medicină Generală, Farmacie și medicină dentară UVVG, Arad; Smărăndoiu Anesia, Facultatea de Medicină ”Victor Babeș”, Timișoara; Deaconescu Elena, Radiologie și imagistică UMF Craiova; Tomescu Miruna, Academia de Studii Economice, București, Facultatea de Cibernetică, Statistică și Informatică economică; Ursu Monica, Medicină Veterinară Timișoara; Ionică Cristina, Universitatea de Vest din Timișoara, Educație fizică și sport; Popescu Adelina, Universitatea Constantin Brâncuși din Târgu Jiu, Facultatea de științe medicale și comportamentale.

Surprize plăcute au fost oferite și de absolvenții clasei de economic: Gherge Marius, Universitatea de Științe Agronomice și Medicină Veterinară, București; Bica Mădălina, Facultatea de sociologie și psihologie, UVT; Croitoru Andreea, Facultatea de Business și Turism, ASE București; Dafinescu Andrei, Facultatea de Business și Turism, ASE București; Nioață Roxana, Facultatea de economie și administrarea afacerilor, UVT; Rotaru Robert, Facultatea de Științe Economice, Management.

Însă, pentru unii absolvenți ai specializării filologie, exemenle de admitere nu s-au încheiat, urmând ca la sfârșitul lunii august să fie susținute probele din cadrul examenului de admitere la Academia de Poliție iar mai apoi și cele pentru școlile de subofițeri. Până în prezent s-au afișat următoarele rezultate: Mădălina Lăzărescu, Facultatea de Drept, Universitatea din București; Bondoc Alexandru, Facultatea de Drept, Universitatea din București; Popescu Elena Isabela, Universitatea de Vest din Timișoara, Facultatea de limbi și literaturi străine-engleză/spaniolă, Gheorghe Maria Andreea, Universitatea de Vest din Timișoara- Facultatea de Drept; Ionică Cristina Maria - Universitatea din Vest Timișoara, Facultatea de Educație Fizică și Sport; Brînzan Marta, Facultatea de limbi străine Specializarea Limbă și literatură, Engleză – coreeană; Birceanu Enika la Limbi și literaturi - Engleză-Germană (UVT).

Îi felicităm pe toți și le dorim mult succes pe drumul pe care l-au ales!

Prof. Alina Ramona ȚICU

Prof. univ. dr. Nicolae VINȚANU

77 DE ANI DE LA 23 AUGUST 1944

S-au împlinit 77 de ani de la 23 August 1944. O vârstă venerabilă dacă ar fi a unui om. Încă din 1939 țara noastră era în pragul războiului. În 1940 România era ciuntită de Basarabia și Bucovina de Nord pentru URSS, și de cele două județe, Durostor și Caliacra, pentru bulgari. Mai apoi vin ungerii și iau jumătate din Ardeal-de la Satu Mare la Brașov. Conducătorii României s-au retras și poporul ajunge pe mâna lui Antonescu, așa cum se numea în cartea surorii mele Lenuța conducătorul statului român. Partidele nu au dat niciun semn de viață, lăsând totul în seama lui Antonescu. În 1941, la 21 iunie, a fost declanșată o forță imensă, de circa 7,5 milioane de oameni împotriva URSS-ului, la care Armata Română a luat parte. Din acele vremuri a fost o ridicare a intelectualilor împotriva lui Antonescu. Printre aceștia a fost și ginerele lui Lucian Blaga, profesor universitar T. Bugnariu, de la Facultatea de Filosofie a Universității din București. Acei oameni au cerut să nu se meargă cu căruța peste 1300 de kilometri, și că România ar trebui să se abțină deocamdată. Profesorul a fost încâtușat

și trimis la o școală din Maramureș până când regimul Antonescu a fost arestat.

Ion Antonescu a crezut că dacă merge cu nemții, care aveau o forță formidabilă, va elibera Basarabia, dar aceasta nu s-a întâmplat. Forțele s-au oprit la Stalingrad și la luptele de la Kursk. Planul lui Antonescu nu a fost gândit, în sensul că dacă patria va pierde la mai mult de 800.000 de soldați și ofițeri, nu va primi Basarabia. Nici de această dată partidele politice nu se prea gândeau la țară. A fost o încercare de a se lua legătura cu Occidentul, cu Ankara sau Stockholm, însă nu s-a realizat mare lucru. Războiul s-a sicut, nemții au bătut în retragere și s-au stabilit pe linia Iași-Chișinău. Se încerca o menținere a liniei Oituz-Nămoloasa-Galați, dar Mihai I, Regele României, a organizat o lovitură de stat împotriva lui Antonescu. A urmat un dezastru pentru țară. Au fost luați circa 130.000 de soldați și ofițeri în acele zile. Bucureștiul a cunoscut la 30 august prezența armatei sovietice. A urmat ducerea războiului până la capitularea Germaniei.

Ostașii românii, cum spun mulți dintre novăceni, au fost până la

Stalingrad. Oamenii din sat povestesc că au scăpat de tancurile rusești furișându-se pe lângă coclauri sau că nemții i-au îndemnat să lupte, însă ei retrăgându-se. Au fost cazuri de oameni cărora li s-au tăiat degetele cu baioneta și au fost îndemnați să lupte. Acolo a murit și iapa noastră, Murga, care a mers de la Novaci până la Stalingrad, dimpreună cu mulți soldați de-ai noștri. Nemții aveau încă de pe atunci concentrate de găină, dar niciunul nu i-a invitat la masă pe ai noștri care prindeau pește pe Volga și se uitau la ei pentru că mâncarea nu mai ajunsese la timp, trenul deraind.

Pe aici, pe la Novaci, a trecut un Regiment rusesc în urmărirea inamicului care era undeva în Ardeal. Chiar în Vârful Cărbunelui scria că de acolo se putea ajunge la Berlin. Atunci a căzut Predoiu, care fugea după cai; un câine căruia i se spunea Stalin - nume dat de copii - a fost împușcat. Noi am auzit că vin rușii și bruma de haine le-am ascuns în niște râpe. De asemenea, femeile s-au dus undeva pe coasta dinspre Răsărit și acolo au stat până a trecut regimentul, vreo 4-5 zile. La fântâna din Plăieț, în grădina lui Dăianu, au construit un

bordei. Aici au stat cam 3 ani și apoi rusoaicele, circa 7, împreună cu cei 1-2 bărbați militari, au plecat. Femeile rusoaice au venit de multe ori la noi acasă să se îmbăieze și una dintre ele ne spunea că este de vreo 4 ani în război.

Țara noastră a primit întregul Ardeal, ca un fel de recompensă pentru cei vreo 150.000 de români pe care i-a luat războiul. Tot atunci, se știe că România a avut de plătit vreo 300.000.000 de dolari în produse timp de 6 ani. Urmarea a fost o țară ruinată, cu oameni deznădăjduiți. Puterile occidentale au semnat acel acord prin care România trebuia să fie 90% la URSS și doar 10% spre Vest. A urmat atunci perioada cotelor cu produse de fiecare om: porumb, grâu, fasole, mazăre, carne de vită, de oaie și multe altele. Probabil că mulți tineri de azi nu pot să își închipuie cum a fost regimul de atunci. Puterea străină a subjugat mijloacele de trai și totuși oamenii au trebuit să crească copiii, să îi învețe carte. Istoria acestui popor merită să o cunoaștem cu toții. Pentru ca să știm că o putere străină este o mare durere, ca și azi, și mai ales pentru cei de mâine.

Urmare din pag. 1 **103 ANI DE LA ULTIMUL ZBOR AL CELUI MAI BUN PILOT DE VÂNĂTOARE AL AVIAȚIEI ROMÂNE...**

Încă din primul an școlar, ca urmare a rezultatelor excelente la învățătură, a fost avansat elev plutonier, pentru ca în anul 1913 să devină șef de promoție.

A participat la campania din Bulgaria, primind medalia „Avântul Țării”, după care a fost avansat la gradul de sublocotenent și i s-a permis să se înscrie la aviație, îndeplinindu-i-se visul său de a zbura, în anul 1915 devenind al 59-lea aviator român.

În Primul Război Mondial, datorită calităților sale deosebite, a curajului și îndemnării de care a dat dovadă, i s-a încredințat comanda Escadrilei Nieuport 10, care în ianuarie 1917 a intrat în luptă. Pilotul Vasile Craiu, a devenit repede cel mai bun acrobat al corpului român de aviație, la 18 martie 1917 reușind să doboare primul avion Fokker, considerată a fi prima victorie a unui pilot de vânătoare român.

La 19 aprilie 1917 a fost implicat într-o luptă cu trei avioane germane deasupra aerodromului din Galați, reușind să le pună pe fugă. Urmează o nouă confruntare cu două avioane inamice în care este rănit la umărul drept, dar reușește să conducă avionul cu o singură mână și să aterizeze. După refacere, execută o nouă misiune și lansează o bombă în mijlocul taberei inamice, reușind să se întoarcă la bază cu avionul ciuruit de gloanțe. Aviatorul Vasile Craiu este și cel care va executa primele misiuni în zbor de noapte din istoria aviației române, deși nu avea dotările necesare pentru un asemenea zbor. Alături de camarazii din escadrila sa a obținut un număr de victorii aeriene mai mare decât al tuturor celorlalte escadrile românești, executând peste 500 misiuni.

În ziarul „L' independence Roumaine” din 6 iulie 1917 a apărut următorul comunicat: „M.S. Regele a conferit ordinul militar „Mihai Viteazul” cl. III Locot. Aviator Vasile Craiu pentru bravura cu care s-a asvârlit într-un atac aerian, în ziua de 15 iunie a.c. salvând un aparat ce era atacat de trei avioane inamice. În timpul luptei a avut umărul străpuns de un glonț inamic. Totuși, destul de grav rănit, păstrându-și calmul și sângele rece, a reușit să readucă aparatul în liniile noastre”.

În spital, Vasile Craiu a fost vizitat de către generalul Berthelot, șeful misiunii militare franceze din România, care i-a remis decorația „Pentru merit”, iar mai târziu „Crucea de război”. Vasile Craiu, în afară de cel mai înalt ordin de război „Mihai Viteazul”, a fost decorat și cu „Steaua României” și „Coroana României”,

precum și cu Ordinul Sfântul Vladimir, cls. A IV-a cu spade și Croix de Guerre avec Palm.

La 23 de ani, pe 1 septembrie 1917, a fost avansat la Exceptional, la gradul de Căpitan, recunoscându-i-se meritele în misiunile primite și faptele eroice săvârșite în Primul Război Mondial. Generalul Eremia Grigorescu l-a considerat ca fiind cel mai bun pilot de vânătoare al aviației române din Primul Război Mondial.

Ultima decolare a celui mai bun pilot de vânătoare al aviației române din Primul Război Mondial, simbolul curajului și iscusinței, a avut loc pe aerodromul din Bârlad, când avionul pilotat de el n-a mai răspuns la comenzi, stingându-se din viață pe 24 august 1918, la nici 24 de ani. A fost înmormântat cu onoruri militare la Bârlad, de unde autoritățile gorjene l-au ridicat în anul 1927 pentru a-l reinhuma la Tîrgu-Jiu.

De subliniat faptul că în amintirea eroului născut la Novaci, din anul 2018, Anul Centenarului Marii Uniri, la inițiativa primarului orașului Novaci, dr. ing. Dumitru Leuștean, inițiativă îmbrățișată și de către Consiliul Local, o stradă din oraș (fosta Alee a Morii), poartă numele de Strada Căpitan Aviator Vasile Craiu.

Este o recunoaștere a meritelor Căpitanului aviator Vasile Craiu, eroul novăcean care a murit pentru țară în urmă cu 103 ani.

De asemenea, este de subliniat meritul Asociației culturale Tătărescu, al Asociației de Reconstituiri istorice „Ferdinand I”, în aducerea în memoria gorjenilor a celui care a fost cel mai bun pilot de vânătoare al aviației române din Primul Război Mondial. Datorită celor două asociații, în colaborare cu Primăria și Consiliul Local Novaci, cu Asociația cultural-istorică Pleniceanu și cu Aerodromul Târgu-Jiu „Barza”, la Novaci s-a organizat o festivitate de comemorare a eroului novăcean Vasile Craiu, cu care prilej a fost dezvelită pala unei elice de avion care urmează să fie amplasată în Novaci.

Tot cu acest prilej, a

fost organizată o expoziție foto-documentară de către Asociațiile cultural-istorice Tătărescu și Pleniceanu.

La eveniment au fost prezenți în uniforme militare ale Primului Război Mondial membrii Asociației de Reconstituiri istorice „Ferdinand I”, iar aviatorul Mihai Merlușcă de la Aerodromul Târgu-Jiu „Barza” a efectuat un survol în memoria primului AS al aviației românești.

FLORENTINA CUTEANU

CÂND TRICOLORUL FLUTURĂ ÎN VÂNT

Când Tricolorul flutură în vânt,
Măreț simbol al neamului român,
Simt c-apartin acestui sfânt pământ
Și-n țara mea nu voi avea stăpân!

Ne-a fost drapelul fală și mândrie;
Ne-a însoțit, în vremuri de restriște
Și-n tot ce-n timp istoria ne scrie
Și-n mari victorii și-n momente triste.

A fluturat victorios în soare
La Plevna, pe a turcilor redută,
Când dorobanții veneau ca o mare
Și Grivița de sânge era udă.

La Mărășești, Oituz, prin Munții Tatra,
Românii au luptat ca niște lei,
Lăsându-și casa, glia lor și vatra
Iar steagul nu s-a despărțit de ei.

Au fost victorii, multe competiții,
Românii au demonstrat că-s cei mai buni
Și-a fluturat drapelul-n expediții
Prin munții lumii, pe înalte culmi!

Cât timp mai bate-o inimă-n români,
Cât timp acest pământ ne va mai ține,
Cât timp puterea ne mai stă în mâini,
Drapelul Țării lângă noi rămâne.

23 AUGUST – ZI CU MULTIPLE SEMNIFICAȚII

Ne găsim în plină lună august. Noi, cei în vârstă, cunoaștem semnificația acestei zile din încrâncenata istorie românească. Din păcate, mulți tineri și mai ales copiii știu prea puține sau deloc lucruri legate de semnificația acestei zile de cotitură din istoria poporului român. De aceea, publicația „Novăceanul” consideră că sunt momente ale istoriei peste care nu putem trece atât de ușor și că avem datoria ca din când în când să le aducem în atenția oamenilor, în special a tineretului.

La 23 august 1944, România a întors armele și s-a alăturat Națiunilor Unite în lupta împotriva puterilor Axei. Armata sovietică fiind deja în Moldova de nord încă din luna martie, Regele Mihai și-a dat acordul pentru înlăturarea prin forță a mareșalului Antonescu dacă acesta refuză semnarea armistițiului cu Națiunile Unite. În urma refuzului categoric al lui Antonescu, Regele Mihai l-a destituit și l-a arestat, iar România a trecut de partea Alianților.

Data de 23 August 1944 a devenit granița dintre două momente istorice: încheierea războiului și începutul sovietizării României. Actul de la 23 august a fost numit rând pe rând, „Insurecția armată din 23 August 1944”, devenind „Ziua Națională a României” din 1948 și până la căderea lui Nicolae Ceaușescu.

Nicolae Ceaușescu a transformat numele evenimentului în „Revoluția de Eliberare Socială și Națională, Antifascistă și Antiimperialistă”.

Pe 23 august 1939, Germania nazistă și Uniunea Sovietică au semnat Pactul Ribbentrop – Molotov prin care a fost împărțită Europa Centrală și de Est și care a dus la încălcarea drepturilor fundamentale a zeci de milioane de oameni într-una dintre cele mai întunecate perioade din istoria Europei. Una din cauzele secrete ale acordului prevedea ruperea Basarabiei din trupul României. Înțelegerea dintre Hitler și Stalin de a împărți ceea ce rămăsese neocupat sau neîmpărțit în Europa Centrală și de Est, prin semnarea Pactului Ribbentrop – Molotov a avut grave repercusiuni asupra întregii lumi.

A început al Doilea Război Mondial cu reîmpărțiri de teritorii, dar și cu victime și distrugerii nemaîntâlnite în istorie și cu scindarea Europei în două. Prin așa numita Cortină de fier, vestul s-a aflat sub influența Statelor Unite ale Americii, iar estul a căzut sub influența Uniunii Sovietice, timp de 45 de ani, între 1945 și 1989.

Iată cum descria istoricul Paul Jonson momentul semnării pactului: „Măcelarii Europei, amețiți de băutura, își jucau rolurile, îmbrățișându-se cu tandrețe și clătănându-se pe picioare. În întregime, ei se înfățișau ca un grup de gangsteri rivali, care avuseseră și înainte de împărțit ceva, și acum puteau să o ia de la capăt, fiind profesioniști ai acelorași afaceri”.

Ca urmare a protocolului secret, URSS a transmis României, la data de 28 iunie 1940 un ultimatum prin care i se dădeau 48 de ore pentru a evacua Basarabia și nordul

Bucovinei, în caz contrar URSS îi declara război. România a cedat, fără luptă, și trupele sovietice au intrat în teritoriile cerute, dar și în Ținutul Herței, nemenționat în ultimatum.

România a intrat în război în iunie 1940, iar din 1941 Basarabia s-a întors în componența statului român timp de încă trei ani, pentru ca după 1944 să revină din nou URSS-ului.

Așa s-a ajuns ca ziua de 23 august să fie considerată „Ziua eliberării României” de către glorioasa armată sovietică și a doborârii dictaturii fasciste antonesciene de către forțele patriotice conduse de Partidul Comunist, cu defilări ale oamenilor muncii sub portretele lui Marx, Lenin și Stalin.

Treptat, semnificația inițială a zilei a început să se piardă, „insurecția armată antifascistă” devenind „revoluția de eliberare națională și socială antifascistă și antiimperialistă”, sărbătoarea de la 23 august fiind acaparată de comuniști pentru a marca cu fast „propășirea comunismului” și „idealurile muncitorești” ale poporului român, dar și pentru a omagia „conducătorul iubit”. Până la 23 august 1989, Ziua Națională a României a fost sărbătorită timp de câteva decenii cu demonstrații militare și coloane de oameni ai muncii, tineri, elevi și copii, cu steaguri roșii ale Partidului Comunist și cu enorme portrete ale iubiților conducători comuniști care, cu timpul, au rămas doar doi, Nicolae și Elena Ceaușescu.

Constantin DĂRVĂREANU

SIGHET – ÎNCHISOARE ȘI MUZEU

La începutul lunii august 2021, câteva familii din Novaci am plecat într-o călătorie pe drumuri transilvane, cu dorința de a face cunoscute copiilor noștri frumusețile cu care au fost înzestrate aceste locuri, dar și cu dorința de a cunoaște câteva dintre obiectivele de mare interes istoric.

Așa aveam să ajungem la Sighetul Marmăției, unde maramureșenii spun că acolo „se agăță harta în cui”. De altfel, în apropierea fostei închisori, astăzi muzeu, „Memorialul victimelor comunismului și al rezistenței” este amplasată și o tăbliță pe care este desenat un cui, iar sub cui, inscripția respectivă.

Închisoarea de la Sighet a fost construită în anul 1897 de autoritățile austro-ungare după modelul celor din Satu Mare, Oradea, Arad, Aiud, Gherla și din alte orașe transilvane.

A fost închisoare de drept comun care, mai ales în timpul celor două Războaie Mondiale a fost folosită pentru încarcerarea deținuților politici polonezi, preoților din bisericile naționale, între care și un ucrainean, canonizat sub numele Alexei Carpatinul.

În perioada 1948 – 1950, aici au fost închiși elevi, studenți și țărani din rezistența maramureșeană. Între mai 1950 și iulie 1955, penitenciarul a devenit unul de maximă securitate. În zilele de 5 – 6 mai 1950, la Penitenciarul Sighet au fost aduși peste o sută de demnitari din

întreaga țară, foști miniștri, academicieni, economiști, militari, istorici, ziariști, politicieni, unii dintre ei condamnați la pedepse grele.

Deținuții erau ținuți în condiții insalubre, hrăniți mizerabil. Ziua nu aveau voie să se întindă pe paturile din celule. Nu aveau voie să privească pe fereastră. Celulele erau tip carceră, cu apă pe jos și fără lumină. Ferestrele erau prevăzute cu obloane, în așa fel încât să nu poată vedea decât cerul. Toate făcuseră parte din programul de exterminare a deținuților.

În 1955, ca urmare a Convenției de la Geneva, o parte din deținuții politici din închisorile românești au fost eliberați, alții transferați în alte închisori ori trimiși în domiciliu obligatoriu. La Sighet, din cei circa 200 deținuți, 54 muriseră. Apoi, închisoarea Sighet a devenit de drept comun.

În 1977 a fost dezafectată devenind fabrică de mături, sediu de gospodărie colectivă, depozit de sare și anvelope și în cele din urmă, o ruină abandonată.

Ana Blandiana și Romulus Rusan au făcut întâmpinări la Consiliul European și au depus un proiect pentru înființarea unui muzeu care va duce la nașterea primului memorial din lume dedicat victimelor comunismului. Printre personalitățile închise la Sighet se numără:

-Constantin Argetoianu, fost președinte al Consiliului de Miniștri, ministru de justiție, ministru de finanțe în

gvernul Octavian Goga, decedat în 1953;

-Constantin I. C. Brătianu, profesor universitar, decedat în 1950;

-Corneliu Coposu, secretar al lui Iuliu Maniu, apoi secretar general adjunct al P.N.Ț, arestat în 1947, eliberat în 1962;

-soția sa, Arlette Coposu, funcționară în Ministerul de Externe, arestată în 1950, eliberată în 1964;

-Iuliu Maniu, președinte al Partidului Național Țărănesc, prim-ministru al României, decedat în 1953 și mulți alți intelectuali de mare valoare ai României.

De cum intri în muzeu, pereții coridoarelor fostei închisori sunt pline cu poze ale deținuților și cu citate care se bazează pe memoria celor care au fost acolo. Spre exemplu: - „Adevărul rămâne oricare ar fi soarta celor care l-au servit” – Gheorghe I. Brătianu;

-„Dacă vrei să ucizi un popor, suprimă-i memoria” – Milan Kundera;

-„Cine uită trecutul e condamnat să-l repete” - George Santayana;

-„Memoria ca formă de justiție” – Ana Blandiana și Romulus Rusan.

O frază este prezentă în toate memoriile din închisoarea-muzeu: „N-aș fi rezistat dacă nu credeam în Dumnezeu”. Iată câteva dintre versurile unui intelectual întemnițat la închisoarea Sighet, versuri create în clipe de grele încercări:

„Când m-am trezit din afunda genună,
miroseau paiele a trandafiri.
Eram în celulă și era lună,
numai Iisus nu era nicăieri...”

Am întins brațele, nimeni, tăcere.
Am întrebat zidul: niciun răspuns!
Doar razele reci, ascuțite-n unghere,
cu sulița lor m-au străpuns...

Unde ești, Doamne! Am urlat la zăbrele.
Din lună venea fum de cățui...
M-am pipăit... și pe mâinile mele
Am găsit urmele cuielor Lui”.

Memorialul de la Sighet a fost creat sub conducerea scriitoarei Ana Blandiana. Astăzi, clădirea închisorii groazei a fost transformată în muzeu cu ajutorul fondurilor europene. Aici funcționează

primul memorial din lume dedicat victimelor comunismului. Aici își are sediul Memorialul Victimelor Comunismului și al Rezistenței, cunoscut ca Memorialul Durerii de la Sighet.

Închisoarea a fost folosită special pentru exterminarea elitelor României, un fel de lagăr de exterminare.

Astăzi, fosta închisoare ne prezintă cadrul a tot ceea ce s-a întâmplat în timpul comunismului în România și în celelalte țări din Centrul și Estul Europei. În fiecare celulă a închisorii, transformată în sală de muzeu, se prezintă detaliile atrocităților săvârșite la închisoarea Sighet pentru exterminarea corifeilor anului 1918 de la Alba Iulia, distrugerea partidelor politice democratice, represiunea împotriva Bisericii Ortodoxe Române, colectivizarea, sovietizarea României, infiltrarea securității în toate domeniile vieții sociale, distrugerea a tot ce era bun în țară fără să poarte amprenta comunismului.

În calitate de cadru didactic, am să împărtășesc elevilor mei cele văzute la Sighetul Marmăției și voi încerca să le explic ce a însemnat comunismul instaurat după cel de-al doilea Război Mondial pentru societatea românească și cum a fost înlăturat de popor în Decembrie '89 acest sistem care a provocat mari necazuri României.

Prof. Înv. Primar,
Tatiana DĂRVĂREANU

RECONSTITUIREA RETROSPECTIVĂ A POPULAȚIEI SATELOR NOVĂCENE DINTRE ANII 1831-1920

În articolul de față prezint cifre privind mărimea și evoluția decadală a indicatorilor demografici ai satelor componente ale Comunei Novaci dintre anii 1831-1920; cifre reconstituite retrospectiv cu scopul de a completa și detalia pe cele reconstituite la nivel comunal Novaci, valori publicate în "Novăceanul" nr. 95, (Stângă 2021). Ambele reconstituiri demografice retrospective au la bază datele de Stare Civilă din cartea scrisă de ing. Ciocan Petrișor (2020), precum și numărul de 2043 locuitori ai Comunei Novaci, număr înregistrat de Recensământul General al Populației din 19 Decembrie 1912. Satele novăcene din perioada menționată pentru care s-a făcut reconstituirea de față au fost satele (inscrise aici după mărimea din epocă) Novaci Streini Deal (NSD), Hirisești (H), Novaci Streini Vale (NSV), Novaci Români (NR) și Ghebani (G). Indicatorii demografici ale căror valori au fost reconstituite retrospectiv sunt Numărul de Locuitori (L), Sporul Natural de Locuitori (SNL), Numărul de Bărbați (B), de Femei (F), de Gospodării (G), de Nașteri (N), de Căsătorii (C) și de Decese (D).

1. Reconstituirea retrospectivă a populației satelor novăcene menționate mai sus, a mărimii și evoluției indicatorilor demografici s-a făcut prin defalcarea valorilor decadale de nivel comunal Novaci din perioada 1831-1920, valori publicate în "Novăceanul" nr. 95. Partajarea respectivă s-a făcut pe baza ponderii procentuale a valorilor SNL ale satelor respective la sfârșitul anului 1865 (dată la care au încetat înregistrările de Stare Civilă la nivel parohial); ponderi procentuale cu care satele menționate au participat la constituirea numărului de 1354 locuitori ai Comunei Novaci de la sfârșitul anului 1865, număr de locuitori rezultat în reconstituirea la nivel comunal din "Novăceanul" nr. 95.

Ponderile procentuale respective au avut valori de 31,24% pentru satul NSD, de 27,33% pentru H, de 18,65% pentru NSV, de 14,47% pentru NR și de 8,19% pentru satul G. De menționat că procedeul de reconstituire folosit (singurul posibil la data de față) asigură concordanță deplină între valorile decadale pe sate și valorile decadale pe Comuna Novaci publicate în „Novăceanul” nr. 95. De menționat caracterul relativ al ambelor categorii de valori, având un grad de veridicitate ridicat pentru intervalul 1866-1920 și moderat pentru intervalul de ani 1831-1965.

2. Valori decadale ale indicatorilor demografici pe satele novăcene

În tabelul 1 se prezintă grupat pe fiecare sat novăcean datele decadale efective ale celor 8 indicatori demografici reconstituite la nivel de sate (1.1...1.5), precum și datele decadale medii pe cele 5 sate raportate la 1000 de locuitori (1.6), date a căror comentare se va face pe fiecare indicator demografic în parte în contextul celor 5 sate novăcene. De menționat că prin împărțirea cu cifra 10 a valorilor decadale din tabelul 1 și din text rezultă valorile anuale medii ale indicatorilor demografici din perioada respectivă.

2.1 Numărul de Locuitori (L) ai satelor novăcene la începutul anului 1831 era de 325 L în NSD, de 287 L în H, de 205 L în NSV, de 152 L în NR și de 77 L în satul G (cifre cărora le corespund valori procentuale de 100%). Numerele decadale de locuitori au avut o creștere continuă de la o decadă de ani la alta în fiecare sat novăcean, însumând la sfârșitul deceniului 1910-1920 649 L în NSD, de 567 L în H, de 389 L în NSV, de 300 L în NR și de 170 L în G (cifre cărora le corespund valori procentuale cuprinse între 197-198% pentru primele 4 sate și 220% în cazul satului G). Ritmul mediu de creștere interdecadală a numărului de locuitori a fost de 108%, având limite de variație între 104% (în deceniul 1831-1840) și 115% (în deceniul 1871-1880), precum și o evidentă descreștere în toate satele novăcene la 108% în deceniul 1881-1890 (Tabelul 1.1-1.5).

Este de remarcant că satele nou înființate (după 1765) NSD și NSV depășesc ca număr de locuitori satele novăcene vechi, fapt ce evidențiază ritmul ridicat al migrării românilor transilvăneni în Principatele Române înainte de anul 1830.

2.2 Sporul Natural efectiv de Locuitori (SNL) a însumat la sfârșitul anului 1920, 324 L în NSD, 284 L în H, 195 L în NSV, 130 L în NR și 85 L în satul G. Valorile decadale ale SNL au avut o creștere continuă între 1831 și 1880 în toate cele 5 sate novăcene (creșteri mai mici în satul G), au suferit o scădere simțitoare în toate cele 5 sate în deceniul 1881-1890, au reluat creșterea între 1891-1910 și au scăzut din nou în deceniul 1911-1920 din cauza războiului mondial. Cele mai ridicate valori decadale ale SNL au fost în deceniul 1901-1910, an în care satul NSD a avut un SNL de 64 L, satul H de 56 L, satul NSV de 38 L, satul NR de 30 L și satul G de 17 L (Tabelul 1.1-1.5).

Sporul Natural de Locuitori la mia de locuitori a avut valori decadale cuprinse între 33‰ (în deceniul 1911-1920) și 103‰ în deceniile 1861-1870 și 1901-1910,

precum și sume apropiate pe sate în intervalul 1831-1920; anume sume cuprinse între 499‰ și 501‰ pentru 4 din sate, satul G având SNL 433‰ pentru intervalul de ani menționat.

2.3 Numărul efectiv de Bărbați a fost la începutul deceniului 1831-1840 de 173 B în NSD, de 152 B în H, de 105 B în NSV, de 81 B în NR și de 41 B în G. Numărul de bărbați a crescut de la o decadă de ani la alta cu o valoare decadală de 22,5 B în NSD, de 16,6 B în H, de 11,4 B în NSV, de 8,8 B în NR și de 5,5 B în G; creșteri realizând la sfârșitul deceniului 1911-1920 numerele de 346 B în NSD, de 302 B în H, de 207 B în NSV, de 160 B în NR și de 91 B în satul G (cifre cărora le corespunde valoarea de 200% în toate cele 5 sate novăcene).

Numărul de Bărbați la 1000 de locuitori a avut valori decadale cuprinse între 535‰ și 530‰ în toate satele și în toate decadele.

2.4 Numărul efectiv de Femei (F) a fost la începutul deceniului 1831-1840 de 152 F în NSD, de 134 F în H, de 92 F în NSV, de 71 F în NR și de 36 F în G (cifre care corespund cu 100%). Între 1831 și 1920 numărul de femei a crescut cu aceleași cifre procentuale ca și bărbații, numărul lor însumând 303 F în NSD, 265 F în H 182 F în NSV, 140 F în NR și 79 F în satul G.

Numărul de Femei la 1000 de locuitori a avut valori decadale de 467‰ F în toate satele și decadele de ani analizate.

2.5 Numărul efectiv de Gospodării (G) a fost la începutul deceniului 1831-1840 de 75 G în NSD, de 56 G în H, de 46 în NSV, de 35 G în NR și de 18 G în satul G. Până la sfârșitul deceniului 1911-1920, numărul gospodăriilor s-a dublat, valoarea medie de creștere decadală fiind de 16,2 G în NSD, de 8,4 G în H, de 4,6 G în NSV, de 3,9 G în NR și de 2,4 G în satul G. Numărul de Gospodării la 1000 de locuitori a fost în medie pe sate și decade de 230-235‰ L.

2.6 Numărul efectiv de Nașteri (N) din perioada 1831-1920 a fost de 1144 N în NSD, de 1000 N în H, de 687 N în NSV, de 530 N în NR și de 300 N în satul G. Numerele decadale de nașteri au avut valori cuprinse între 82 N și 206 N în NSD, între 71 N și 180 N în H, între 49 N și 123 N în NSV, între 38 N și 95 N în NR și între 21 N și 54 N în satul G. În deceniile 1861-1870 și 1881-1890 a avut loc o scădere a numărului de nașteri în toate cele 5 sate novăcene, diminuări medii de 18-22% față de media deceniilor învecinate.

Numărul Nașterilor la 1000 Locuitori (Rata Natalității) a avut valori decadale apropiate pe cele 5 sate în fiecare din cele 9 decenii analizate, o valoare decadală medie, pe cele 5 sate și 9 decenii, de 256‰ L și limite de variație decadală între 207‰ L în deceniul 1861-1870 și de 317‰ L în deceniul 1911-1920 (Tabelul 1.1.6).

Reducerea datelor decadale ale natalității novăcene de mai sus la nivel anual (prin împărțirea cu cifra 10) și comparând valorile obținute cu ratele natalității din România anilor 1859-1920 (din România Un Secol de Istorie, date statistice, 1918) se constată un nivel scăzut al natalității anuale din satele novăcene comparativ cu cel existent la nivel național în perioada menționată. Ratele natalității anuale novăcene au fost cuprinse între 20,7‰ L și 31,7‰ L, cu o valoare medie de 25,6‰ L pe întreg intervalul de ani 1831-1920, în

timp ce valorile ratelor anuale ale natalității la nivel național erau cuprinse între 31‰ L în anii 1858-1863 și 40-42‰ L între anii 1879-1920.

2.7 Numărul efectiv de Căsătorii (C) din satele novăcene dintre anii 1831-1920 a fost de 340 C în satul NSD, de 298 C în satul H, de 204 C în satul NSV, de 158 C în satul NR și de 89 C în satul G. Numărul de căsătorii decadale (efective) a avut tendință generală de creștere în succesiunea decadală 1831-1920 (în concordanță cu creșterea numărului de locuitori) dar a înregistrat și diminuări de valori, concomitent în cele 5 sate novăcene, anume în deceniile 1861-1870 și 1911-1920. Numărul decadal (efectiv) de căsătorii a avut valori cuprinse între 33 C și 45 C în NSD, între 29 C și 40 C în H, între 20 C și 27 C în NSV între 15 C și 21 C în NR și între 9 C și 12 C în satul G (Tabelul 1.1.1-1.5).

Numărul de Căsătorii la 1000 Locuitori din perioada 1831-1920 a avut valori apropiate pe cele 5 sate novăcene, anume valori cuprinse între 523‰ L și 526‰ L. Numărul decadal de căsătorii la 1000 locuitori din intervalul de ani 1831-1920 a avut valori egale între sate pe fiecare deceniu, valori care pe cele 9 decenii analizate au variat între 63‰ și 66‰ în deceniile 1920, 1890 și 1880, între 71‰ și 74‰ în deceniile 1910, 1870 și 1900 și între 94‰ și 118‰ în deceniile 1860 și 1850.

2.8 Numărul Deceselor (D) din satele novăcene a însumat între anii 1831-1920, 819 D în satul NSD, 716 D în satul H, 492 D în satul NSV, 380 D în satul NR și 215 D în satul G. Numărul decadal al deceselor pe cele 9 decenii a fost cuprins între 47 D și 185 D în NSD, între 47 D și 162 D în H, între 28 D și 111 D în NSV, între 22 D și 86 D în NR și între 12 D și 49 D în satul G (Tabelul 1.1.1-1.5).

Numărul de Decese la 1000 Locuitori a avut valori apropiate între satele novăcene în toate cele 9 decenii, o valoare medie de 180 D‰ L pe cele 5 sate și 9 decenii. Valorile decadale medii pe cele 5 sate ale deceselor la 1000 locuitori, au fost cuprinse între 107 D‰ L în decada 1861-1870 și 286 D‰ L în decada 1911-1920. Valorile decadale medii pe cele 5 sate au avut tendință descrescătoare între 1831 și 1870 și tendință crescătoare între 1881 și 1920 (în concordanță cu creșterea numărului de locuitori).

3. CONCLUZII. Comunele și orașele gorjene și cele ale întregii României au date de Stare Civilă și de Recensământ din anii 1830-1920 ca și Novaciul, date depozitate la Direcțiile Județene ale Arhivelor Naționale ale României. Scoaterea acestor date la vedere, prelucrarea corespunzătoare și publicarea lor pentru un număr cât mai mare de localități (ar fi bine pentru toate localitățile) ar trebui să fie o preocupare de prim plan a instituțiilor de profil, a primăriilor și a cetățenilor competenți și cu dragoste pentru localitățile respective. O astfel de activitate ar avea rezultate istoriografice și efecte patriotice locale și naționale importante prin introducerea lor în istoriografia actuală și în învățământul de toate gradele.

Felicit publicarea „Novăceanul” pentru tot ceea ce face în domeniul descoperirii și păstrării nealterate a istoriei locale și transmiterea de informații generațiilor viitoare.

Tabelul 1 ID = Indicatorii Demografici reconstituiți retrospectiv ; L = Numărul de Locuitori ; B = Numărul de Bărbați ; F = Numărul de Femei ; G Numărul de Gospodării ; SNL = Sporul Natural de Locuitori ; N = Numărul de Nașteri ; C = Numărul de Căsătorii ; D = Numărul de Decese

I.D.	1.1 Satul Novaci Străini Deal										1.2 Satul Hirisești											
	1.1. 1831	1831-1840	1841-1850	1851-1860	1861-1870	1871-1880	1881-1890	1891-1900	1901-1910	1911-1920	1831-1920	1.1. 1831	1831-1840	1841-1850	1851-1860	1861-1870	1871-1880	1881-1890	1891-1900	1901-1910	1911-1920	1831-1920
L	325	341	363	394	436	482	513	564	628	649	649	287	299	312	344	381	422	448	493	549	567	567
SNL	17	18	22	30	42	46	30	51	64	21	324	14	15	19	27	37	40	27	45	56	18	284
B	173	182	193	210	232	257	273	248	334	346	346	152	159	169	183	203	225	239	263	292	302	302
F	152	160	170	184	204	225	240	264	294	303	303	134	140	146	161	178	197	209	231	257	265	265
G	75	79	84	91	101	118	119	131	146	151	151	56	59	74	80	88	98	104	114	127	132	132
N	78	82	86	94	90	127	111	156	193	206	1144	68	71	75	82	78	111	97	136	169	180	1000
C	31	33	43	37	31	32	36	42	45	41	340	28	29	37	33	27	28	31	37	40	36	298
D	61	64	64	63	47	81	81	105	125	185	819	54	56	56	55	41	71	70	91	113	162	716
1.3 Satul Novaci Străini Vale										1.4 Satul Novacii Români												
L	197	205	218	234	261	289	308	335	377	389	389	152	158	168	182	202	223	237	261	291	300	300
SNL	10	11	13	18	26	28	19	31	38	42	195	7	8	10	14	20	21	14	23	30	12	150
B	104	109	116	126	139	154	164	180	201	207	207	81	84	90	97	108	90	127	139	155	160	160
F	92	96	102	110	122	135	144	157	176	182	182	71	74	79	85	94	104	111	122	135	140	140
G	46	48	51	55	61	67	71	78	87	90	90	35	37	39	42	47	52	55	61	67	70	70
N	47	49	51	56	54	76	66	93	116	123	687	36	38	40	43	42	59	52	72	90	95	530
C	18	20	26	22	18	19	21	25	27	25	204	14	15	20	17	14	15	17	20	21	19	158
D	36	38	38	38	28	48	48	63	78	111	492	29	30	30	29	22	37	37	51	60	86	380
1.5 Satul Ghebani										1.6 Valori la 1000 L (medii) pe cele 5 sate												
L	77	90	95	103	114	126	135	148	165	170	170	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000
SNL	4	5	5	8	12	12	8	14	17	5	85	51	53	59	77	103	95	60	92	102	33	500
B	41	48	51	55	61	67	72	79	88	91	91	532	532	532	532	532	532	532	532	532	532	532
F	36	42	44	48	53	59	63	69	77	79	79	467	467	467	467	467	467	467	467	467	467	467
G	18	21	22	24	27	29	31	34	38	40	40	232	232	232	232	232	232	232	232	232	232	232
N	18	21	22	25	24	33	29	41	51	54	300	238	236	236	239	207	263	222	274	308	317	1766
C	7	9	11	10	8	8	9	11	12	11	89	96	96	117	95	70	65	70	75	72	63	524
D	14	16	17	17	12	21	21	27	34	49	215	187	185	178	161	107	167	156	187	204	286	1263

Din presa vremii

NOVACI ÎN PAGINILE ZIARULUI „GORJANUL”

„În seara zilei de 3 ianuarie a avut loc în comuna Novaci, în sala de cinema a d-lui I. Ciorogaru o frumoasă serbare organizată de câțiva tineri cu dor de muncă, pentru sporirea fondului bibliotecii Căminului Cultural Novaci. Au fost recitări și monoloage executate de d-nii I.P. Taban, învățător, I.I. Taban și C. Bumbulescu. Elevii de curs secundar Ciorogaru și Botușescu au contribuit mult la reușita serbării pentru care li se aduc vii mulțumiri. Serbarea a fost încheiată cu un dialog „După una și alta”, lucrarea d-lor I.P. Taban și I.I. Taban și executată de autori. După sfârșitul serbării a urmat bal până târziu, când spectatorii s-au retras spre casele lor, ducând cu ei mulțumirea unor clipe trăite într-o atmosferă de caldă prietenie. Același grup de tineri anunță o a doua serbare pentru ziua de 24 ianuarie, rugând prietenii culturii să le dea tot spirjinul, mai cu seamă acei din satele vecine.” („Gorjanul”, an III, nr. 3-4/1926, pag. 3).

„În ziua de 2 mai a.c. un grup de tineri studenți și elevi de curs secundar au dat la Novaci o reușită serbare, sub patronajul dl. I. Dem Petrescu, fost senator. Serbarea s-a deschis cu „Hristos a înviat” cântat de corul inițiatorilor. Studentul I.C. Băca a dezvoltat o conferință intitulată „La vremuri noi, oameni noi”. Elevii I. Urban, Dumitrescu, Kolesca, Băca și Staicu au recitat numeroase bucăți alese și au jucat piesa „Suflet de părinte” de Virgil Costescu. Au urmat jocuri.” („Gorjanul”, an IX, nr. 18-19/1932).

„Cu prilejul închiderii anului școlar, la școala de meserii din Novaci s-a organizat o frumoasă serbare. A luat parte multă lume din întreaga regiune. Dl. I. Opreșan, directorul școlii, a făcut o interesantă dare de seamă a mersului școlii pe ultimii ani. Elevii au recitat, au cântat bucăți alese și au jucat piesa de teatru „Dracu'n sat”. Dl. învățător C. Lianu, în numele comitetului școlar al satului, aduce mulțumiri directorului și maestrilor școlii, care au dovedit multă râvnă pentru bunul mers al instituției. Asistența a vizitat apoi frumoasa expoziție, aranjată cu mult gust, admirând lucrările ieșite din mânuțele micilor elevi, conduși de pricepuții lor măestrii.” („Gorjanul”, an X, nr. 28 din 30 iulie 1933, pag. 4).

„Elevii școlii de meserii din Novaci, ajutați de un grup de tineri intelectuali din localitate au dat o foarte reușită serbare în seara de 21 martie pentru mărirea fondului de întreținere al școlii. Programul format din coruri, recitări, monoloage și piesa de teatru „Năpasta” de Caragiale a fost minunat executat, asistența rămânând extrem de mulțumită. S-au strâns aproape 12 000 lei. Director I. Opreșan („Gorjanul”, an XIII, nr. 12/1936)

„În ziua de 8 martie a.c. a avut loc în Novaci o impresionantă întrunire a partidului național-țărănesc din acea regiune. Au participat peste 1000 de săteni, iar de la Târgu Jiu domnii V. Arjocianu, deputat, dr. Grigore

Geamănu, prof. Gh. Catană, Mișu Căprescu, Șt. Arjocianu, I. Isac, etc. Cel dintâi a luat cuvântul dl. profesor Gh. Catană, șeful sectorului Novaci. Au vorbit apoi domnii C.I. Dănășel-Crasna, Al. Forțofoi-Cernădia, Mihail Căprescu, Ștefan Arjocianu, dr. Grigore Geamănu, secretarul general al organizației Gorj, ultimul luând cuvântul dl. deputat Vasile Arjocianu, șeful organizației. Domnia sa a criticat cu vehemență acțiunea guvernului stăruind în special asupra valului de scumpete ce s-a abătut în ultimul timp asupra țării, într-o vreme când salariile scad din lună în lună, iar produsele muncii sătenilor sunt cu desăvârșire depreciate. Critică legea conversiunii, care a lovit băncile populare și da asigurări că în curând P.N.Ț. va fi chemat la conducerea treburilor statului. Termină făcând apel la unire și la răspândirea crezului național-țărănist în masele largi ale poporului. A urmat o masă comună în casele d-lui Culiță Comănescu, cu care prilej s-au rostit numeroase toasturi.” („Gorjanul”, an XIII, nr. 11/1936, pag. 2)

„Căminul Cultural „Dimitrie Brezulescu” din Novaci a organizat, joi 29 iunie a.c., o foarte reușită manifestare culturală, în zăvoiu de băncii. A luat parte un foarte numeros public, de aici și din satele învecinate. Programul – bogat și variat – a fost deschis cu imnul regal executat de fanfara satului și de elevii gimnaziului industrial, urmând apoi o interesantă conferință a d-lui dr. Al. Niculescu, directorul căminului, care a arătat rostul acestor instituții, ctitorite de suveranul țării, în ridicarea și propășirea satelor. S-a jucat piesa „Spionul” de căp. Cernăianu, de către elevii gimnaziului industrial, care au prezentat asistenței și o serie de exerciții străjerești, foarte bine executate, sub conducerea d-lui maestru I. Mărgulescu. Au urmat exerciții de apărare pasivă, vorbind în legătură cu aceasta dl. agronom regional Chirmiciev. În cadrul acestei serbări s-a făcut și distribuția premiilor gimnaziului industrial, de sub direcțiunea d-lui Al. Secu, care, împreună cu tot corpul didactic, a pus mult interes în pregătirea elevilor. Căminul cultural a oferit premii în cărți elevilor meritoși, distribuția făcându-se de către dl. pretor Octav Lascăr, președintele căminului și un neobosit luptător al ridicării satelor, prin luminarea minții și un harnic colaborator la toate înfăptuirile ce se văd în acea minunată comună. Serbarea s-a terminat la ora 6 jum., prin cuvântarea de mulțumire a d-lui O. Lascăr.

În această zi, com. Novaci a avut bucuria de a fi vizitată de marele dascăl al naționalismului românesc, dl. prof. Nichifor Crainic, însoțit de d-nii Pan. Vizirescu și N. Crevedia, precum și de dl. Ionel Drăgoescu, președintele Camerei de Agricultură Gorj. Oaspeții au fost întâmpinați de membrii căminului, cu fanfara satului și de un mare număr de cetățeni.” („Gorjanul”, an XVI, nr. 25/1939, pag. 3).

Cristian GRECOIU

CAZEMATA ȘI TEIUL LUI VLAHUȚĂ

Este cunoscut faptul că la început de secol XX, scriitorul Alexandru Vlahuță, în călătoriile sale prin țară pentru a scrie „România pitorească”, a poposit și la Novaci, venind dinspre Târgu-Jiu. Iată cum descrie scriitorul

satului. Este vorba de teiul de lângă clădirea fostei Bănci Populare „Gilortul”. Același tei care zeci și zeci de ani a adunat în jurul său pe cei care veneau să se răcorească cu o bere la umbra lui, dar și locul unde în repetate rânduri s-a

Alexandru Vlahuță momentul sosirii la Novaci:

„Pe la prânz intrăm în Novaci, un sat lung, de nu se mai sfârșește, așezat la poalele munților, în frumoasa vale a Gilortului. Casele albe, învăluite cu draniță, răsar ici-colo, prefirate pe tăpșanele cuprinse de livezi. Prin mijlocul satului trece Gilortul, punând în mișcare, cu undele-i harnice, mori, pive și joagăre, de-al căror vuiet răsună zăvoiu de arini, ce se-ntinde de-a lungul râului...”

A doua zi, însoțit de doi plăieși înalți și trupeși, a pornit-o pe drumul munților, făcând un popas de câteva ore la Titvele. A plecat apoi spre Păpușa, Mohorul, ajungând până la Pietra Tăiată. În cele trei zile de drumeție prin munți a rămas fascinat de frumusețile întâlnite în cale.

După călătoria prin munți, s-a înapoiat la Novaci, într-o sâmbătă seara, unde, „A doua zi, duminică, e horă mare la cârciuma din mijlocul satului. Ce chipuri rumene și frumoase au novăcenii și ce curat se poartă, și câtă cuviință e în vorba, în privirea, în mișcările lor! Pe aici n-au putut răzbate nici dresurile, nici stâmburile orașelor”.

Urmează o descriere a înfățișării locuitorilor, a portului, a jocurilor care se practicau la hora novăceană la început de secol XX.

Informațiile care s-au transmis din generație în generație ne spun că însemnările de călătorie de la Novaci ar fi fost scrise la umbra teiului din centrul

organizat hora novăceană.

De câțiva ani, teiul nu se mai vede. Este vorba de teiul din interiorul cazematei, nu de cel din exterior. O cazemata i-a acoperit toată fața. Știu ce este o cazemata, așa că nu mă poate contrazice nimeni. O structură bine fortificată care să protejeze de inamic. Un sistem de protecție și apărare. Oare de ce inamic a trebuit protejat teiul lui Vlahuță?

Este o mare rușine pentru orașul nostru că s-a construit așa ceva în jurul teiului, care strică și imaginea „Minunii de la Novaci” ridicată de oamenii de elită ai Novaciului. Uitați-vă cum arată cazemata! Este o lipsă totală de cultură, de păstrare a obiectelor de patrimoniu, fiindcă, teiul, prin faptul că acolo a scris Alexandru Vlahuță însemnările din călătoria la Novaci, este obiect de patrimoniu. Acolo trebuie dăruită acea cazemata și redată valoarea teiului, iar lângă tei trebuie plantată o tăbliță cu inscripția: „Aici este locul unde a poposit scriitorul Alexandru Vlahuță și a scris despre Novaci în volumul <România pitorească> la început de secol XX”.

Ar fi multe de spus, mai ales despre șmecheriile prin care a fost înstrăinată clădirea fostei Bănci Populare „Gilortul”, care, chiar prin denumire arată că era a poporului, deci obiect de patrimoniu.

Constantin DĂRVĂREANU

POVEȘTI ADEVĂRATE

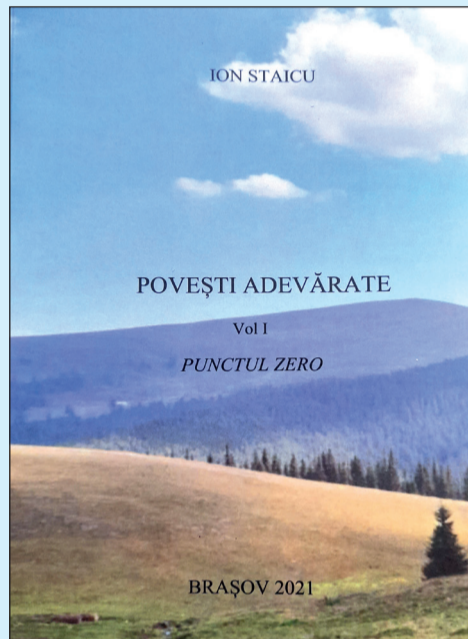
Am primit recent volumele I și III din „POVEȘTILE ADEVĂRATE” ale Generalului (r) ION STAICU, fost ofițer judiciarist, cu multă experiență, care de mai mult timp se remarcă și printr-o activitate laborioasă în domeniul scrisului.

Generalul Ion Staicu s-a născut la 6 februarie 1945 la Cernădia; părinții Mitu și Lenuța Staicu. A absolvit cursurile Liceului Teoretic Novaci și poartă un respect deosebit profesorilor care i-au călăuzit drumul în viață. Marea lui dorință era să se facă polițist, lucru pe care l-a dobândit datorită voinței și ambiției care i-au marcat întreaga viață. Aceste calități i-au permis să se dedice uneia dintre cele mai frumoase profesii de polițist, cea de judiciarist, meserie pe care a practicat-o 25 de ani neîntreruși, între care peste un deceniu și jumătate conducând destinele judiciaristilor gorjenii.

Da, a fost etichetat ca un polițist intransigent, sever, dar trebuie să nu uităm că nici un criminal sau infractor nu-și recunoaște ușor vinovăția. Profesionalismul polițistului judiciar se vede în rezolvarea cazurilor deosebite, în lupta cu infractorii de tot felul. Generalul Ion Staicu s-a dovedit a fi un profesionist în adevăratul sens al cuvântului, un pasionat incurabil al meseriei de polițist judiciar.

Interesant este faptul că Generalul Ion Staicu a ținut o agendă în care a notat toate cazurile la care a lucrat, modalitățile de acțiune pentru rezolvarea lor. Aceste notițe au dus la transcrierea lor în câteva volume pe care, cu un deosebit har de povestitor,

le-a oferit și le oferă specialiștilor în domeniu, dar și publicului, în general. Sunt povestiri autentice cu actori și eroi aflați în viață despre una dintre cele mai dificile activități polițiste, munca judiciară, cu judiciaristi de excepție din Gorj, dar și din județele cu care a colaborat în descoperirea multor cazuri, unele dintre ele de o complexitate și dificultate majoră, cu investigații și probe destul de greoaie. Până la urmă sunt amintiri din timpul celor mai frumoși ani din viața de polițist, alături de colegi dragi în spațiul gorjean, dar și din zonele unde a trebuit să acționeze pentru rezolvarea multor cazuri și cărora le este recunoscător pentru buna colaborare în îndeplinirea misiunilor care i-au revenit pe parcursul atâtor ani.

O parte din poveștile publicate în cele două volume apărute recent la Brașov, unde-și are domiciliul, se referă la cazuistica unor evenimente petrecute la Novaci sau cu personaje din Novaci: „Baltagul de la Novaci”, „Cioban la sterpe”, „Unul contra cinci”, „Neamțul priceput la toate”. Sunt cazuri autentice la rezolvarea cărora au luat parte activă, atât autorul poveștilor, cât și colegii săi de la judiciar.

Cartea se constituie și într-un elogiu adus polițistilor de la judiciarul Gorj în lupta cu infractorii de tot felul.

Felicitări!

Constantin DÂRVĂREANU

INSPECȚIA

De câțiva ani se face o inspecție anuală la mașinile care au mai mult de 12 ani. A mea, având vreo 15 ani, trebuie deci să îi fac anual verificarea. Cum este obiceiul, am fost la un atelier mecanic care să controleze frânele și tot ceea ce se constată că este în neregulă. Le-am explicat că motorul, care are aproape 300.000 de km, nu a făcut niciodată probleme. Am plătit un avans de 1.400 lei și am așteptat vreo 3 zile să primesc mașina înapoi. Am mai plătit încă 1.600 lei și mi s-a spus că mașina este bună pentru RAR.

Între timp am observat mașini care intrau în garaj însoțite de conducători auto. Îi fac semn celui care era responsabil și primesc un răspuns că este un om al nostru, care a lucrat aici. A mai îngânat că este un fost șef de garaj care trebuie neapărat să își controleze mașina. Mi-a venit ideea de a suna la Protecția cumpărătorului, dar am renunțat. La urma urmei, trebuia să primesc mașina și nu să observ toate mizeriile acestea.

La primirea mașinii am constat că frânele au fost schimbate, că uleiul de la motor nu mai curge, că unul din faruri era în regulă, că pot ajunge la RAR. A doua zi, dis de dimineață, am stat la o coadă pentru că mi s-a spus că sunt multe mașini și că trebuie să am răbdare. Tocmai când mă gândeam, după vreo două ore de stat la coadă, că ar trebui să merg la o altă unitate RAR, vine unul din mecanicii de serviciu care ia în primire mașina și începe să accelereze, moment în care am crezut că este mai degrabă un avion, nu mașina mea. Apoi vine un alt ampoi care spune că mașina nu prea merge. Îi spun că ar fi trebuit să îi fac un fel de segmentare. Acesta îmi spune că nu se mai fac segmentări și că să o ducem la fier vechi.

La un moment dat mașina mea intră pe rampă și din nou încearcă să accelereze motorul. Din câte am înțeles, dacă o accelerezi brusc, iese puțin fum din cauza uzurii motorului. Totuși, dacă o accelerezi treptat, își păstrează o anumită turație până urcă la 4.200. După aceea aștept să vină șeful de la RAR care

să controleze mașina. Mai întâi turează motorul încă o dată, apoi controlează frânele, se uită la jocul volanului și urmează după aceea vizionarea prin ridicarea automobilului, după care vine și îmi spune că trebuie să iau altă mașină. Am pus capul în pământ pentru că nu am atâția bani pentru alta. Cam în vreo 40-50 minute sosește și scrisoarea că mașina este bună să circule.

Din cele câteva zeci de inspecții, la fiecare am plătit 140 de lei. Numai în București circulă cam 1.000.000 de mașini și statul ia cam 150.000.000 lei. Apoi, în întreaga țară sunt încă multe milioane de mașini. Oamenii mai degrabă dau 3.000-4.000 de euro pe o mașină veche, decât 15.000-16.000 pe una nouă. Ce s-a ales cu mașinile este tot una cu ceea ce a fost industria noastră cândva. Mulți oameni își iau mașină ca să se simtă și ei în Occident, dar drumurile nu permit, din păcate. Cele mai multe drumuri sunt de căruțe și nu pot fi întrebuințate decât ca atare. S-a spus că se vor face autostrăzi, drumuri expres etc., dar guvernării au uitat repede de promisiuni. Acestea cer bani mulți, și mai ales cu Coronavirus, nu prea suntem în stare la capitolul drumuri.

După 32 de ani ar fi fost cazul ca între Pitești și Vâlcea să se facă o autostradă, dar niciunul dintre guvernări nu a realizat-o. Vechiul regim făcuse aproape o cale ferată de la Pitești la Vâlcea, dar apoi cei ce au urmat nu au ales să continue. De la Vâlcea la Târgu Jiu puteau să se dezvolte multe localități rurale, dar n-a fost să fie. Acum străinii au doar interesul lor, să țină mai jos forța de muncă, să-și realizeze anumite interese din Craiova-Pitești-Râmnicu Vâlcea. Iar dacă nu, își iau sculele și pleacă înspre Asia sau Maroc. Țara rămâne de izbeliște, așa cum este lumea a treia, pe care o simțim cu toții. Îmi amintesc că la începutul anilor 1990 un învățător cu un picior de lemn, pe care îl „căpătase” în urma războiului, mi-a spus așa: fiecare pentru el, mai nimeni pentru țară!

Prof. univ. dr. Nicolae VINȚANU

LUCRĂRI PE TRANSALPINA

Transalpina, cel mai înalt drum din România, care face legătura între Oltenia și Ardeal, de la Novaci la Sebeș-Alba, va beneficia în acest an de lucrări de modernizare pentru a crește confortul și siguranța turiștilor care vin să admire frumusețile munților noștri. Astfel, Compania de Drumuri a început să monteze 4.500 metri liniari de parapet din metal sau beton pe Transalpina.

Aceste lucrări se vor face în sectorul Râncă – Obârșia Lotrului, în regie proprie de către angajații Secției Drumuri Naționale Târgu-Jiu. De asemenea, CNAIR, prin Regionala Drumuri Craiova, a reasfaltat carosabilul la Râncă.

D. CONSTANTIN

ADIO, PRIETEN DRAG!

Încă un membru din perioada de glorie a Ansamblului „NEDEIA” a plecat să cânte și să joace în ceruri. Iată-l pe scena de la Zakopane – Polonia, 1977, cu Toporașul de Argint. Această fotografie va reaminti mereu novăcenilor că a făcut parte dintr-un ansamblu care a adus faimă și onoare Novaciului, Gorjului și Țării.

Nicule, ca și Romică și toți ceilalți membri ai ansamblului, plecați pe drumul fără întoarcere, ai lăsat un gol imens în sufletele noastre, ale celor care au avut mereu Novaciul în inimă și suflet.

ADIO, PRIETEN DRAG!

C. D

Prof. univ. dr. Nicolae VINȚANU

ÎNTÂLNIRE CU ÎNĂLȚIMILE

Din Novaci plecăm dis de dimineață să ne întâlnim cu înălțimile. Acasă miroase a prune coapte și a pere săntămăriești. Dar munții noștri ne cheamă să ajungem la Lotru, la Călcescu și la Mohoru. Mai întâi ne oprim la Cărbunele de unde cumpărăm brânză de burduf în piele din oaie, așa cum nu mai văzusem de vreo 30 de ani - cașul sărat se introduce într-un fel de cojoc întors, bărbierit cu migală și se lasă cam o lună de zile.

Pornim la drum și ne oprim la Mărioara din Lotru, căreia anul trecut i-au ars stâna și toate acareturile, însă gospodari fiind, au ridicat o nouă clădire, cu stână cu tot și turiștii servesc ceva de-ale gurii: smântână, balmoș, caș cu mămăligă și pui pe jăritic, lapte covăsit, jintiță, sarmale și celebrul tocan de oaie. Deși nu era Mărioara, ne-a primit fiul său, care ne-a îndemnat să gustăm câte ceva. Lume multă, care nu prea avea loc la masă! Mulți dintre aceștia admirau atât bucatele, cât și superba bogăție naturală. Erau și trei măgari care venea mai ales la prune și bomboanele date de turiști. Doamna Mărioara a dotat stâna cu cojoace noi, cu costume ardelenesti și oltenesti, cu câini lăhoși care să fie mândria novăcenilor.

Trecem pe la Lotru, la casa lui Ghișe, cum i se spunea odată, și apoi ne întorcem la Mohoru. După vreo trei ore de mers ajungem la Călcescu. Lacul fără fund, cum era denumit pe vremuri, despre care se spune că ar fi avut o legătură cu Marea Neagră. Găsim vreo 3-4 persoane care, ca și noi, vor să vadă lacul. Dar nu stăm prea mult, pentru că următorul popas este stâna din Mohoru. Ajunși la stână, vedem că totul este

paragină. Aici a fost cândva, vreo 12 ani, Nelu Comănescu. Descopăr un fel de inițială a semnăturii sale, rămasă după mulți ani ca un fel de cioplitură. Dintre cei care au fost atunci, mai trăiesc doar câțiva.

Vremurile nu prea mai sunt pentru creșterea oilor. Acum, în perioada de vară, cam 30% din munții noștri mai au oi și vaci. Oamenii care au mai rămas o duc din ce în ce mai greu. O lume milenară, care a crescut cu oi și vaci, este în prezent a urșilor și a lupilor. Italienii au luat de la noi o mulțime de ciobani care știu să mulgă oile. Simbria ar fi de 600 de euro pe lună plus mâncare și cazare. Dacă te gândești că vreo 7.000 de euro este acum o mașină de 10-12 ani, trebuie să lucrezi pentru ea cam cinci ani.

Printre cele 5 milioane de români care au plecat în Occident, au fost și câteva mii de ciobani. De aceea nu mai găsești astăzi păstori și nici măcar un om la lucru. Din cauza legislației oamenii cred că totul este să lăsăm chiar și curtea și grădinile din Plăieț care nu se mai pot munci. Aud că vreo 15 oameni au scos pământul la vânzare pentru că nu mai au niciun viitor. Chiar în fața noastră, în Plăieț, este un teren de vânzare de 12.000 mp și un altul de 8.000 mp. De altfel, sunt multe grădini în care nu mai cosește nimeni de vreo 10-12 ani. La Livezi am auzit că în cea mai mare parte dintre grădini nici vacile nu mai pot paște din cauza mărăcinișului. Orânduirea nouă nu este una bazată pe muncă, iar cei care vor bani mulți pleacă în străinătate. Astea sunt vremurile de azi, vremuri de bejenie.

O nouă apariție editorială

VARA EXPERIMENTALĂ ÎN ȘTIINȚE – PROIECTUL ROSE

În perioada 23 august – 5 septembrie 2021 se desfășoară la Universitatea Craiova „Vara experimentală în științe” în cadrul proiectului ROSE. Județul Gorj este reprezentat, pentru a treia oară consecutiv, de către Liceul Teoretic Novaci. Coordonator proiect – prof. Giurca Otilia.

Activitățile se desfășoară online. Fiecare dintre cei 10 elevi participanți la această activitate din cadrul proiectului Rose a primit câte un laptop. Elevii vor constata timp de două săptămâni, cum e să fii student. Vor participa la atelierul de matematică, fizică, informatică, geografie și la ore de consiliere psihologică.

Prof. Alina Ramona ȚICU

Flori de margarete

Flori de margarete vii, pe câmp floare lângă floare,
Le privesc cu nostalgie, frumusețea lor mă doare!
Mi-amintesc din tinerețe cum mă răsfațam la soare,
Și pe câmpul alb de flori, rupeam ale lor petale.

Mă culcam cu fața-n sus, jos pe iarba mătăsoasă,
Îmbătată de parfumul, de culoarea lor frumoasă!
Sus, pe cerul azuriu, rar se ivea câte-un nor,
Și prin suflet visător, se plimba dor după dor.

Greierii cântau prin iarbă într-un murmur monoton;
Eram soră cu natura, fără laptop, telefon...
Lin mă contopeam cu iarba și cu florile din jur
Și simțeam pământul cald, primitiv, puternic, dur.

Fluturi colorați divers îmi pluteau mereu prin față;
Eram plină de căldură, de lumină și de viață!
Câte-un gândăcel poznaș mi se încurca prin plete,
Cățărându-se apoi, pe tulpini de margarete.

Anii-mi curgeau lin prin față ca și pârâul de munte
Și mă bucuram de viață, fără griji și doruri multe!
Eram tânără și eu, tot ca margareta-n floare,
Nu gândeam la nimic rău, nici că viața-i trecătoare.

Iar acum, în toamna vieții, când prin timp călătoresc,
Anii tinereții mele vreau în față să-i privesc!
Mi-aș dori să re trăiesc visuri naive de fete,
Să fiu tânără din nou, pe-un covor de margarete!

Florentina CUTEANU

CREDEAM

Credeam că mă iubești.
Nu mi-am dezvăluit
speranța
către nimeni...
Stăteam culcat în iarbă
și număram
stelele de argint.
Una,
două,
nouă,
o sută,
o mie...
Genele mi se lipeau de lună și
rouă,
Speram mereu că mă iubești...
Setea căprioarelor
seca șipotele vânelor
și vântul îmi șoptea
că el e convins că mă iubești.

Ion FLOREA

ARTISTA POPULARĂ DIN NOVACI
DACIANA UNGUREANU

Daciana Ungureanu este profesor în cadrul Școlii Populare de Artă Târgu-Jiu, condusă de directorul sau managerul (după noile clasificări) acestei școli de mare valoare pentru Gorj, Alexandru Bratu.

De vreo 20 de ani, Daciana Ungureanu învață copiii să picteze folosind motive tradiționale, atât acasă, la Pociovaliștea, cât și în localul Casei de Cultură Novaci. Este un profesor de artă decorativă de mare valoare, care și-a transformat casa într-un adevărat muzeu ce adăpostește o bogată colecție etnografică cu piese de port gorjenești, alături de vase de ceramică și tablouri pe care artista pictează motive tradiționale.

Casa, transformată într-un veritabil muzeu, adună o impresionantă colecție cuprinzând piese de port popular, în special gorjenești, specifice nordului județului Gorj. Casa – muzeu, adăpostește și o colecție

personală de ii, obiecte vechi, cât și colecția de vase de ceramică decorate de artistă

cu motive decorative preluate de pe ii și covoare, precum și picturi pe pânză.

Este de apreciat faptul că artista novăceană se bucură de un frumos renume, ceea ce a făcut ca să fie invitată să deschidă expoziții nu doar la Novaci, ci și la Craiova, Drobeta Tr. Severin, Târgu-Jiu, în alte orașe. Expozițiile sale s-au bucurat peste tot de aprecieri deosebite, mass-media rezervându-i largi spații elogioase. Expozițiile sale sunt și un motiv de mândrie pentru orașul Novaci.

Constantin DĂRVĂREANU

FLORENTINA CUTEANU
**AVEAM ODATĂ
DOUĂ II
FRUMOASE**

*Aveam odată două ii frumoase,
Au fost cusute chiar de mama mea.
Stătea la foc în nopțile geroase
Și flori de câmp pe ele așternea.*

*Pe geamuri, crivățul și-antrena colții
Și lupii urlau sumbru prin pustii
Iar mama calm, la lumina lămpii,
Visa la vară și la florile ei vii.*

*Avea o fată și-o dorea gătită
Cu ie, ca să meargă-n sat la horă
Și tot spera s-o vadă-mpodobită
Cu flori de câmp în păr și-n ia nouă!*

*Dar visul i-a pierit tot într-o noapte;
Era tot iarnă și pustiu pe stradă
Iar mama a plecat pe-un drum departe,
Pierzându-se prin fulgii de zăpadă!*

*De-atunci, nici fata la horă n-a mai mers!
Pe florile din ii s-a depus praful
Și multe lacrimi picurau ades,
Pe toate-mpunsăturile cu acul.*

*În loc de ie-a purtat rochie neagră,
Întunecată cum e și pământul
Iar truda mamei de o iarnă-ntreagă,
S-a risipit în zări... cum bate vântul!*

*Poate c-așa a fost și voia sorții.
Acum, afară-i dulce primăvară
Dar tot visez pe mama-n miezul nopții
Cosând, cosând pe ie flori de vară!*

*Te rog pe tine, mamă, să mă ierți
Că nu mai am acele ii frumoase!
Aveau valoare, nu un preț
Și-s singure ca mine-n... reci case.*

SILVIA LUCIA PODEANU
Aud

*În liniștea din mine
aud
zvâcnindu-mi sângele
în artere.*

*Atâtea visuri n-au să
se întâmple,
Și-aștept!
Amurgul o să
vină în curând
roșind tot
cerul la apus,
iar patimile
toate câte sunt
lăsa-le-voi în
ierburi pe pământ,
să le șoptească-n
adieri de vânt
celor ce vin.*

*Le vor trăi și
vor cânta cu
glas divin
doruri de patimi,
și-or crede
-ca și mine-
că le aparțin!?*

Peste firea

*Peste firea toată
stăpână-i doar
Iubirea
cea înmiresmată.
Noaptea ninge stele.
Florile de măr
sunt în așteptarea
marelui mister.*

*Trupul tău catifelat
Lângă trupul meu,
arzând, contopite-n*

*noapte, sting
văpaia flăcării
pe rug.*

*Luna priveghează
taina nopții
de iubire.*

*Tu ai aripi albe!
Eu am aripi albe!*

*Am gustat cumva
un strop
de fericire!?*

**Cu parfumul
inocenței**

*Ca s-adape rădăcini
uscate,
cerul lacrimi a lăsat
să-i scape,
sevele s-au înălțat
spre soare
învingând tristețile
amare.*

*Iar bătăi de inimi
fluturând,
tainică chemare
așteptând,
calea mi-o așin
pe la răscruce,
dorul tău uitat iar
mi-l aduce.*

*Înflorită ramură
de măr,
cu parfumul
inocenței tale,
vremi trecute îmi
aduci în cale
Și suspinul după
dorul dor.*

EUFIMIA DUMITRESCU
STUDENTEȚIE

*Ca semn că meseria-i grea,
Ducând atâtea griji în spate,
Acum, atât de mult aș vrea,
Să fac din nou o facultate.*

*Dar prin destin, se schimbă toate,
În gând îți apare adesea curcubeul,
Acum, tot gândind la facultate,
Aș vrea să fac din nou liceul.*

*A progresat mult modernul ev,
Când multe sunt de mântuială.
Aș vrea să fiu din nou elev
La școala, zis gimnazială.*

*Târziu de tot am înțeles,
Că lumea are o lege...teama,
Dar copleșită de atâta stres,
Aș vrea să fiu la piept...la mama!*

ION FLOREA
DUP-UN ROPOT

*Dup-un ropot spontan de ploaie
într-o noapte vor înflori salcâmi.
Durerile (dacă vor fi)
se vor risipi în amurgul rășinilor
și în zorii zilei un curcubeu
arcuit peste destinul tău și-al meu
va bea apă dintr-un izvor
alcătuit din cântece de dor.
(Vor înflori oare salcâmi?)*

AM VĂZUT

*Am văzut amurgul culcându-se
Pe-un sân generos de fată.
Luna mi-a zâmbit cu-ndemnul:
-Iubește-acum sau niciodată!*

COLEGIUL DE REDACȚIE:

Constantin DĂRVĂREANU, redactor șef
Nicolae VINȚANU, redactor șef adj.

Alina ȚICU, redactor

Cristian GRECOIU, redactor

Tel. 0744 656 726, e-mail: darvareanu@yahoo.com

NOVĂCEANUL

**Publicație lunară tipărită cu sprijinul
Primăriei și Consiliului Local Novaci
și al obștilor de moșneni din Novaci,
Pociovaliștea și Cernădia**

Pre-press & print:

Tipografia
ProdCom

S.C. TIPOGRAFIA PROD COM S.R.L.
Târgu-Jiu, Gorj, str. Lt. Col. Dumitru Petrescu, nr.20
Tel. 0253-212.991, Fax 0253-218.343
E-mail: tipografia.prodcom@gmail.com

**Tehnoredactare:
RODICA TEIȘI**